

Гузій І. С.

Національний університет «Львівська політехніка»

## ДО ПИТАННЯ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ІНФОРМАЦІЙНОЇ, БІБЛІОТЕЧНОЇ ТА АРХІВНОЇ СПРАВИ

У сучасному світі поглиблюються загальноосвітні соціально-економічні, політичні, соціокультурні процеси, які визначають розвиток людства на сучасному етапі його життєдіяльності. Глобальні суспільні зрушення мають систематичний, швидкий, незворотний характер. Вони зумовлені науково-технічним прогресом, швидкою інформатизацією та комп'ютеризацією суспільного життя. Найбільш відповідальною в цих умовах є роль освіти.

У Законі «Про основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007-2015 роки» закріплюється обов'язковість надання кожній людині можливостей для здобуття знань, умінь і навичок з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, у тому числі під час професійної підготовки. Це стосується і підготовки майбутніх фахівців з інформаційної, бібліотечної та архівної справи, але в умовах впровадження компетентнісного підходу в організацію навчального процесу в сучасних вищих навчальних закладах потребує як уточнення складових професійних компетентностей цих фахівців, так і висвітлення важливих питань, пов'язаних із методикою їх системного формування при вивченні інформатичних дисциплін.

Теоретичний аналіз наукових джерел показує, що фундаментальну основу підготовки майбутніх фахівців з інформаційної, бібліотечної та архівної справи

заклали дослідження здійснені у контексті професійної підготовки фахівців з галузі філософії, професійної підготовки майбутніх фахівців, неперервної професійної освіти, удосконалення навчального процесу у вищих навчальних закладах, професійної підготовки майбутніх фахівців з інформаційної, бібліотечної та архівної справи (В.П. Андрущенко, Г.О. Балл, В.Г. Кремень, С.У. Гончаренко, І.А. Зязюн, А.М. Алексюк, Ю.Д. Бойчук, Н.А. Гайсинюк, та інші).

В основу сучасної системи професійної підготовки майбутніх фахівців з інформаційної, бібліотечної та архівної справи покладені ідеї, які досить широко використані у нормативно-правових документах, власне вони є системою орієнтирів і поглядів на роль, організацію та функціонування сфери документознавства та інформаційної діяльності в Україні на довгостроковий період з урахуванням розвитку держави та світового досвіду. Враховуючи положення, викладені у нормативно-правових документах галузі документознавства та інформаційної діяльності, нами визначено взаємовплив сучасних тенденцій функціонування вищої освіти на формування вимог до підготовки майбутніх фахівців з документознавства та інформаційної діяльності.

Динамічне зростання інформаційних потоків викликає потребу адаптувати засади організації навчального процесу до вимог суспільства у потребі засвоєння нових знань. Модель формування сучасних фахівців будь-якої галузі коригується факторами суспільного життя країни. Перспективи розбудови відкритого суспільства потребують постійного удосконалення та синхронізації освітніх програм із загальноосвітніми освітніми тенденціями.

Професійна підготовка майбутніх фахівців з інформаційної, бібліотечної та архівної справи повинна здійснюватися з урахуванням таких провідних сучасних тенденцій: гуманітаризації, забезпечення неперервності, міждисциплінарності та динамізації.

Гуманітаризація освіти актуалізує проблему вдосконалення організаційної та управлінської культури майбутніх фахівців на основі розробки орієнтованих технологій, забезпечує умови особистісного розвитку студента, його самореалізації у професійній діяльності, сприяє підвищенню розумового потенціалу, формування світогляду, духовних зразків поведінки, передбачає: закладку у майбутніх фахівців діяльності основ гуманістичного світогляду та духовних цінностей цивілізованого світу; впровадження у процес підготовки майбутніх фахівців з документознавства та інформаційної діяльності до професійної діяльності гуманітарних технологій, які сприяють підвищенню комфортності та ефективності умов розвитку особистості студента; заміну репродуктивної по характеру пізнавальної діяльності студентів на діяльність дослідницьку; підвищення професійної компетентності майбутніх фахівців з інформаційної, бібліотечної та архівної справи їх мобільності до сприйняття інноваційних процесів, оволодіння сучасними інформаційними та комунікаційними технологіями, їх впровадження в практичну діяльність.

У системі неперервної освіти у галузі соціальних комунікацій вища освіта для майбутнього фахівця з інформаційної, бібліотечної та архівної справи повинна стати тією ланкою професійного становлення, на якій він отримує потужний імпульс свого інтелектуального потенціалу, стимулювання процесів саморозвитку і самоосвіти, активного формування пізнавальних і професійних мотивів.

Професійні компетентності фахівця з документознавства та інформаційної діяльності мають включати і знання, вміння і навички стосовно виконання інформаційно-управлінських функцій. Ці функції полягають, по-перше, у здійсненні менеджерських дій: аналізу завдання; планування етапів його виконання; організації (вибору доцільних технологій, засобів, ресурсів), реалізації наміченого плану, контролю результатів, корекції (у разі необхідності), а за якістю самостійної, творчої реалізації цих дій можна достатньо точно охарактеризувати фахівця як виконавця. Але, у цілому інформаційно-управлінську діяльність фахівця-документознавця слід розглядати глибше. До структури цієї діяльності повинні включатися дії з управління інформаційними матеріалами, що, у свою чергу, передбачає аналіз інформаційних потреб користувачів таких матеріалів; ідентифікацію та отримання потрібних відомостей; надання відомостей, необхідних користувачам.

Таким чином, результати аналізу низки законодавчих актів і нормативно-правових документів засвідчують імплікаційність зв'язків між підвищенням конкурентності економіки на світовому рівні й посиленням уваги до інноваційних змін у системі освіти, а саме: приведення якості освітніх послуг до рівня, що відповідає європейським стандартам; оновлення змісту професійної підготовки з орієнтацією на формування у суб'єктів навчання конкурентоздатності, мобільності, самоосвітньої компетентності для ефективного функціонування на вітчизняному й міжнародному ринках.

1. Про основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007-2015 роки [Електронний ресурс]: Закон України від 9.01.2007р. №537-V - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=537-16.>, 2. Гайсинюк Н.А. Педагогічні засади підготовки документознавців в умовах інформатизації суспільства: дис. ... кандидата пед. наук: спец. 07.00.08 «Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство» / Наталія Анатоліївна Гайсинюк. - К., 2003. - 169 с., 3. Рамський Ю.С. Методична підготовка з інформатики та розвиток фахових компетентностей / Н.Р. Балік, Ю.С. Рамський // Науковий часопис НІ ІУ імені М.П. Драгоманова. Серія № 2. Комп'ютерно-орієнтовані системи навчання: 36. Наукових праць. - Київ, 2009, - № 14. - С. 34-37., 4. Спірін О.М. Інформаційно-комунікаційні та інформатичні компетентності як компоненти системи професійно-спеціалізованих компетентностей вчителя інформатики [Електронний ресурс] / Олег Михайлович Спірін // Інформаційні технології і засоби навчання. - 2009. - №5 (13). - Режим доступу до журналу: <http://www.ime.edu-ua.net/em.html>, 5. Головань М.С. Інформатична компетентність: сутність, структура та становлення / Микола Степанович Головань // Інформатика та інформаційні технології в навчальних закладах. - 2007. - № 4. - С. 62-69.